

4.6 Osoby oprávněné k podílu na zisku

Dle § 34 ZOK náleží právo na podíl na zisku především společníkům. Společníci se podílejí na zisku v poměru svých podílů na základním kapitálu, ledaže společenská smlouva stanoví jinak.

ZOK nově připouští možnost, aby byl ve společenské smlouvě rozšířen okruh osob, kterým může být podíl na zisku vyplacen. Nově je možné vyplácet podíl na zisku nejen společníkům, ale také statutárním orgánům, zaměstnancům či osobám stojícím vně společnosti, například věřitelům společníka.

Podíl na zisku, na rozdíl od záloh popsanych v kapitole 6, oprávněné osoby nevrací, pokud byl přijat v dobré víře. Povinnost vrátit podíl na zisku se vztahuje jen na případy, kdy osoba, které byl podíl na zisku vyplacen, věděla nebo měla vědět, že při vyplacení byly porušeny podmínky stanovené tímto zákonem (§ 35 ZOK). Existuje však promlčecí lhůta, která je tříletá a běží od vyplacení podílu konkrétní osobě.

Z hlediska rozhodování platí obecná pravidla pro rozhodování valné hromady. Výjimkou je případ použití zisku na zvýšení základního kapitálu společnosti z vlastních zdrojů. V takovém případě musí být rozhodnutí valné hromady přijato alespoň 2/3 většinou hlasů přítomných, 3/4 hlasů přítomných vyžaduje situace, kdy by měl být podíl na zisku rozdělen i mimo společnost.

Podíl na zisku je splatný tři měsíce od rozhodnutí valné hromady o rozdělení zisku, neurčí-li stanovy nebo rozhodnutí valné hromady jinak (§ 34 odst. 2 ZOK). Vyplácí se v penězích, nicméně stanovy mohou určit jinak. Valná hromada schvaluje vyplacení podílu na zisku v české měně, pokud však společník vyžaduje vyplacení svého podílu na zisku v cizí měně, třeba z toho důvodu, že je daňovým nerezidentem, použije se kurs, který používá společnost v účetnictví. Z tohoto titulu dojde k zachycení kursového rozdílu v účetnictví ke dni výplaty podílu.

Pokud dojde k tomu, že se valná hromada nesejde, případně se sejde, ale účetní závěrku neschválí a nerozhodne o naložení s výsledkem hospodaření, je nutné převést výsledek hospodaření na účet *Nerozdělený zisk minulých let* nebo *Neuhrazenou ztrátu*.

Účet 431-*Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení* musí nejpozději k rozvahovému dni vykazovat nulový zůstatek.

4.7 Daňové souvislosti

V České republice dochází při výplatě a zdanění podílů na zisku k dvojitmu zdanění zisku obchodní korporace. Na straně společnosti dochází ke zdanění zisku 19 % a při výplatě společníkům dalšími 15 %. Existují však podmínky, při jejichž naplnění dochází ke snížení daňové sazby nebo dokonce i k celkovému osvobození při výplatě společníkům.

1. Příjemce dividendy – tuzemská právnická osoba

U právnických osob je výplata podílů ošetřena již řadu let Směrnicí Rady 2011/96/EU o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností z různých členských států. Ve vazbě na tuto směrnici vymezuje § 19 odst. 3 ZDP podmínky osvobození zdanění podílů pro mateřskou společnost. Ustanovení § 19 odst. 1 písm. zi) ZDP od zdanění osvobozuje příjmy z podílu na zisku, plynoucí od dceřiné společnosti, která je daňovým rezidentem jiného členského státu Evropské unie než České republiky, mateřské společnosti, která je daňovým rezidentem ČR nebo daňovým rezidentem jiného státu EU.¹²

Osvobození lze uplatnit, je-li naplněn vztah mateřské a dceřiné společnosti. Tedy vztah zakládá vlastnictví alespoň 10% podílu na základním kapitálu dceřiné společnosti nepřetržitě nejméně po dobu 12 měsíců. Časovou podmínku 12 měsíců lze splnit i dodatečně. Právní forma společnosti musí být obchodní korporace (tj. akciová společnost nebo společnost s ručením omezeným) nebo družstvo.

V případě, že nejsou podmínky pro osvobození naplněny, zdaňuje se podíl na zisku srážkovou daní 15 %.

2. Příjemce dividendy – tuzemská fyzická osoba

Pokud je příjemcem podílu na zisku tuzemská fyzická osoba, je vyplácející společnost povinna srazit srážkovou daň. Sražení daně je nutné provést při výplatě podílů na zisku, nejpozději však do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž valná hromada schválila účetní závěrku a rozhodla o rozdělení zisku. Srážková daň se odvádí místně příslušnému správci daně do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byla povinnost provést srážku.

Dividendy podléhající české srážkové dani podle § 36 ZDP se nezahrnují do priznání a tím veškeré povinnosti se zdaněním tohoto příjmu pro příjemce dividendy končí.

¹² Ustanovení lze použít obdobně i pro obchodní korporaci, která je daňovým rezidentem Norska nebo Islandu.

3. Příjemce dividendy – zahraniční osoba

Příjem nerezidenta z podílu na zisku české obchodní korporace obecně podléhá zdanění v České republice. S řadou zemí má ČR uzavřené dvoustranné smlouvy o zamezení dvojího zdanění, které omezují právo na zdanění podílů na zisku, tzn. snižují sazby srážkové daně na 10, 5 nebo i 0 %, a to hlavně u právnických osob držících alespoň 10 nebo 25 % základního kapitálu.

Pokud Smlouva o zamezení dvojího zdanění nestanoví jinak, uplatní se následující pravidla při zdanění dividend:

- Příjem podléhá srážkové dani 15 %, kterou sráží a odvádí vyplácející společnost, je-li zahraničním společníkem fyzická osoba.
- Je-li zahraničním společníkem právnická osoba a je-li naplněn vztah „mateřská versus dceřiná společnost“, je příjem osvobozen od daně, jinak podléhá srážkové dani 15 %.
- Příjem podléhá srážkové dani 35 %, je-li zahraniční osoba ze země tzv. daňového ráje.

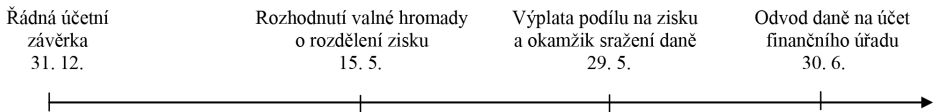
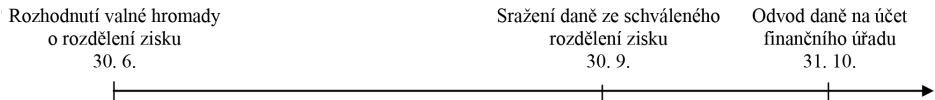
Okamžik sražení srážkové daně

Srážkovou daň sráží obchodní korporace při výplatě, poukázání či připsání ve prospěch společníka. U příjmů plynoucích z podílů na zisku je plátce daně povinen srazit daň při jejich výplatě, nejpozději však do konce třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž valná hromada nebo členská schůze schválila řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku a rozhodla o rozdělení zisku nebo o úhradě ztráty.

U příjmů z podílů na zisku plynoucích ze zaknihovaných cenných papírů je plátce povinen srazit daň nejpozději do konce měsíce následujícího po měsíci, v němž valná hromada schválila řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku a rozhodla o rozdělení zisku.

Plátce daně je povinen sraženou daň odvést svému místně příslušnému správci daně do konce kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byl povinen provést srážku. Neprovede-li plátce daně srážku daně vůbec, popřípadě provede-li ji v nesprávné výši nebo sraženou daň včas neodvede, bude na něm vyvíjena jako jeho dluh.

Plátce daně je povinen podat místně příslušnému správci daně vyúčtování daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby. Lhůtu stanovenou pro podání tohoto vyúčtování nelze prodloužit.

Obrázek č. 7: Časová osa – sražení a odvod daně při výplatě podílu na zisku**Obrázek č. 8: Časová osa – sražení a odvod daně bez výplaty podílu na zisku**

4.8 Souhrnné příklady

Detailní postup účtování rozdělení zisku si rozebereme v dále uvedených příkladech.

PŘÍKLAD

Valná hromada obchodní korporace ABC a. s. (dceřiná společnost) má schválit roční účetní závěrku za rok 2014 a rozhodnout o vyplacení podílu na zisku. Společnost má ve společenské smlouvě stanoveno, že společnost není oprávněna rozdělit sociální fond, dle vnitropodnikové směrnice je čerpán pouze pro potřeby zaměstnanců společnosti. Valná hromada je naplánována na 20. 6. 2015, výplata podílu na zisku je naplánována nejpozději do 31. 8. 2015. Lze podíl na zisku vyplatit?

Hodnoty dceřiné společnosti vykazované v řádné účetní závěrce 2014:

Účet	Položka	tis. Kč
411	Základní kapitál	10 000
423	Sociální fondy	100
428	Nerozdělený zisk minulých let	1 000
429	Neuhrazená ztráta minulých let	-1 500
431	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	1 900

Řešení:

Je-li navrhována výplata podílu na zisku, je nutno nejprve prověřit splnění podmínek podle ZOK.

1. Test vlastního kapitálu dle § 350 odst. 1 ZOK:

Tato podmínka je splněna, neboť vlastní kapitál činí 11 500 tis. Kč, a je tedy vyšší než hodnota základního kapitálu zvýšená o hodnotu sociálního fondu (10 100 tis. Kč).

2. Test zisku k rozdělení:

Maximální výše určená k vyplacení podílu na zisku může dosáhnout částky: $1\,900 + 1\,000 - 1\,500 = 1\,400$ tis. Kč.

Mimo uvedené dva testy by společnost měla rovněž provést test úpadku/insolven-
ce. Tedy posoudit, zda není předložena či v platební neschopnosti. Jsou-li splněny
podmínky ZOK, rozhodne o výši podílu na zisku, kterou bude vyplácet akcionářům.
Přezkoumání rozhodnutí o konkrétní výši podílů na zisku náleží rovněž statutárnímu
orgánu, který by měl uvedené testy přezkoumat k datu splatnosti podílu na zisku sta-
noveném valnou hromadou.

PŘÍKLAD

Valná hromada obchodní korporace dne 20. 5. 2015 schválila účetní závěrku roku 2014 s výsledkem hospodaření ve výši 2 mil. Kč. Zároveň rozhodla o výplatě dividend ve výši 1 mil. Kč (splatnost valná hromada ponechá v zákonném režimu) a převodu 1 mil. Kč do nerozdělených zisků minulých let. Dividenda byla vyplacena akcionářům fyzickým osobám se sídlem v ČR.

Účtování v tis. Kč:

- Dne 20. 5. rozhodnuto o rozdělení zisku 2 000:
  - rozdělení mezi akcionáře: 1 000,
  - převedení do nerozděleného zisku minulých let: 1 000.
- Sražení srážkové daně: 150.
- Výplata dividend v čisté výši akcionářům: 850.
- Odvod srážkové daně místně příslušnému finančnímu úřadu: 150.

431-Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení		428-Nerozdělený zisk minulých let	364-Závazky ke společníkům při rozdělování zisku						
1.	2 000	PZ	2 000	1b)	1 000	2.	150	1a)	1 000
						3.	850		
342-Ostatní přímé daně		221-Bankovní účty							
4.	150	2.	150	3.	850				
				4.	150				

Jakým způsobem se změní účtování a daňové souvislosti, pokud bude celý zisk vyplacen mateřské společnosti, právnické osobě se sídlem v EU, která bude držet podíl ve výši 100 % základního kapitálu?

Účtování v tis. Kč:

1. Dne 20. 5. rozhodnuto o rozdělení zisku 2 000:
  - a) rozdělení pro mateřskou společnost: 1 000,
  - b) převedení do nerozděleného zisku minulých let: 1 000.
2. Výplata podílu na zisku – jedná se o osvobozený příjem dle § 19 ZDP: 1 000.

431-Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení				428-Nerozdělený zisk minulých let		364-Závazky ke společníkům při rozdělování zisku					
1.	2 000	PZ	2 000		1b)	1 000		2.	1 000	1a)	1 000
			221-Bankovní účty								
			2.	1 000							

Literatura k tématu:

- DĚDIČ, J., LASÁK, J. Vybrané otázky rozdělování zisku, jiných vlastních zdrojů a poskytování záloh na dividendy v akciové společnosti po rekodifikaci. *Bulletin Komory daňových poradců ČR*, 2014, č. 1, s. 18–24.
- ŠTENGLOVÁ, I. Nejvyšší soud České republiky: K odpovědnosti statutárních orgánů z výplaty dividendy. *Obchodněprávní revue*, 2013, č. 9, s. 265–267.